

STRATEGICKÝ PLÁN

Ústavu výskumu sociálnej komunikácie SAV

na obdobie

2018-2022

(krátko-strednodobé plánovanie)

KOMENTÁR K PROCEDÚRE:

P SAV, nadväzujúc na evaluačný proces, formulovalo požiadavku, aby Ústavy SAV vypracovali svoje akčné plány (podľa poskytnutých Téz). Tieto akčné plány majú zabezpečiť progresívny rozvoj pracovísk a vedy ako takej a majú tiež byť prostriedkom na hodnotenie rozvoja jednotlivých Ústavov.

V Tézach v bode 6.1 sa požaduje vypracovanie „strategického plánu“ Ústavu. Keďže ide o nesytemovú požiadavku – strategický plán je nadradený pojem akčnému plánu – rozhodli sme sa spracovať náš materiál v podobe Strategického plánu, v ktorom sú definované niektoré aktivity, ktoré by mali zabezpečiť realizáciu jednotlivých stratégií. Tento materiál teda nesleduje štruktúru poskytnutých Téz v plnej miere, ale napriek tomu adresuje relevantné oblasti, ktoré sú v tézach obsiahnuté.

Zdôrazňujeme tiež, že predložený materiál nie je kompletným strategickým plánom – skladá sa z častí, ktoré považujeme v súčasnosti (aj na základe odporúčaní hodnotiaceho panela) za kľúčové pre ďalší rozvoj ÚVSK SAV.

1. SWOT – V ZJEDNODUŠENEJ FORME: POZITÍVA A VÝZVY

Nasledujúca SWOT analýza vychádza zo záverov evaluačného panelu, ktoré sa týkali hodnoteného obdobia 2012-2015.

Pozitíva	Výzvy
<ol style="list-style-type: none"> 1. Ústav pracuje s excelentnými námetmi/témami (Ústav vykročil poza rámce paradigmy tvrdých sociologických faktov ako determinantov politických hodnôt, exploroval kontexty druhého demografického prechodu, funkcie sociálnych sietí, koncepty predstavovaných komunit, robotizácie atď.). 2. Ústav vykazuje pomer medzinárodných voči domácim publikáciám 44/56. 3. V Ústave je produktívna dynamika kooperácie medzi výskumníkmi. 4. Časopis Human Affairs je veľmi významným prínosom Ústavu vede. 5. Ústav má dobrú históriu riešených projektov Európskej komisie. 6. Na Ústave je venovaná veľká pozornosť PhD. študentom (vrátane účasti na medzinárodných konferenciách). 7. Niektoré riešené projekty majú výstupy do politik. 8. Ústav má nadväznosť na výrobnú a štátno-správnú sféru. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Na Ústave sa riešia skvelé témy, ale s „difúznym portfóliom“ (v „bezbrehej šírke“ a s „neobmedzenou otvorenosťou“); pro futuro chýbajú kritériá pre výber nových, resp. vylúčenie niektorých tém. 2. Neexistuje „vlajkový projekt“ výskumu. 3. Je otázne, ako je zabezpečené, aby Ústav ostal „identifikovateľný“, inými slovami: aká je „diferenciálna hodnota“ Ústavu? 4. Chýba „primeraná a operačná seba-definícia“ a trochu viac inštitucionalizácie pri riadení Ústavu. 5. Názov Ústavu je problematický. 6. H 2020 granty sú v súčasnosti slabo zastúpené. 7. Vysoký vekový priemer pracovníkov a absencia prijímania postdokov. 8. Ústav má už 23 rokov jedného riaditeľa.

2. NÁZOV ÚSTAVU

Názov odporúčaný panelom „Institute of Cognitive and Cultural Studies“ je príliš všeobecný, nevystihuje disciplinárne obsadenie pracoviska ani jeho tematické priority a navyše je konfúzny s mnohými ďalšími pracoviskami.

Názov Ústavu sa však nemení, pretože: (1) vystihuje jedinečnosť pracoviska, (2) optimálne zastrešuje všetky vedecké disciplíny, vedecké problémy aj tematické preferencie výskumu a (3) je zavedenou značkou.

Názov ústavu teda zostáva:

ÚSTAV VÝSKUMU SOCIÁLNEJ KOMUNIKÁCIE

Za názvom nasleduje špecifikácia/motto:

Sociálnu komunikáciu považujeme za kľúčový a tiež spájajúci element závažných spoločenských problémov a výziev, ktoré si vyžadujú vedeckú analýzu a nadväzujú na dlhodobé výskumné smerovanie Ústavu. Ide najmä o analýzu spoločenských, politických, medzigeneračných, mediálnych a intímnych diskurzov.

3. MISSION STATEMENT ÚSTAVU

Ústav výskumu sociálnej komunikácie SAV vznikol v roku 1990 pod názvom Kabinet výskumu sociálnej a biologickej komunikácie SAV. Ústav vykonáva najmä základný interdisciplinárny výskum, zameraný na komplexné vzťahy medzi sociálnymi, kultúrnymi a psychologickými aspektmi ľudského bytia. Hľadáme nedostatky poznania v tých oblastiach, ktoré sú spoločenskými problémami, a robíme to angažovane. Zameriavame sa na analýzu spoločenských, politických, medzigeneračných, mediálnych a intímnych diskurzov – sociálna komunikácia je tak predmetom nášho výskumu, ako aj jeho metodologickým rámcom. Náš výskum zároveň pokrýva biele miesta vedeckého poznania predovšetkým v oblasti sociálnej psychológie, ale aj ďalších psychologických vied, ako aj vied o vzdelávaní a filozofie.

Diferenciálnu hodnotu Ústavu tvoria najmä:

- transdisciplinarita a kritický prístup k spoločenskovednému výskumu,
- medzikultúrny porovnávací rámec,
- zameranie na edukáciu.

Integrujúcou témou výskumov Ústavu, na pozadí Centra pedagogického výskumu a doktorandského programu Ústavu „školská pedagogika“, sú **spoločenské výzvy pre edukáciu - výchovu, vzdelávanie a rozvoj človeka vo formálnych aj neformálnych rámcoch**. Táto téma predstavuje Panelom požadovanú „vlajkovú loď“ výskumu v Ústave.

Výskumy sa zameriavajú najmä na nasledujúce oblasti:

- inklúzia (v edukácii, ľudia s postihnutím, sexuálne minority, etnické minority);
- občianska participácia a deliberácia;
- hodnoty a normy spoločnosti a politiky vzdelávania;
- dialogickosť poznávania (gramotnosť, metakognitívna regulácia);
- transformácia intimity a rodičovstva.

Súčasne ÚVSK realizuje, s podporou Vedeckej rady, výskumné aktivity charakteru **cutting edge/frontiers research aj v iných relevantných oblastiach** - napr. v súčasnosti realizované projekty v oblasti „spoločnosť a technológie“.

4. STRATÉGIE

Za celkovú stratégiu považujeme rozvíjanie vedeckých aktivít podľa zadaného výskumného zamerania ÚVSK SAV (vyššie).

Na realizáciu nášho poslania je potrebné operacionalizovať parciálne stratégie pre nasledujúce oblasti:

- *veda: projekty, publikácie*
- *doktorandské štúdium*
- *personálna oblasť*
- *vedenie/riadenie/manažovanie*
- *spoločenské aplikácie a dopady.*

4.1. Vedecká stratégia

Výskumné úlohy a projekty, a tiež zameranie doktorandských prác ÚVSK SAV, sa budú prioritne orientovať na tému SPOLOČENSKÉ VÝZVY PRE EDUKÁCIU, aby sa posilňovala synergia nových poznatkov.

(A) **Zrealizuje sa „vlajkový“ výskum** (obdobne ako tomu bolo v rokoch 2007-2010 v projekte Centra excelentnosti SAV pre výskum a rozvoj občianstva a participácie), ktorý bude mať minimálne jednu z možných foriem:

- APVV projekt alebo projekt v inej významnej schéme
- podporné projekty (VEGA a iné)
- monotematická multidisciplinárna monografia.

Komentár pre P SAV:

K tejto stratégii je veľmi žiaduce:

- o *Obnovenie schém CE SAV*
- o *Obnovenie tematicky preferenčných výziev Štátneho programu výskumu a vývoja.*

(B) **Priebežne sa budú podávať menšie projekty do grantových schém.**

Pracovisko v primeraných intervaloch získava projekty APVV a VEGA. Vzhľadom na veľkosť pracoviska nie je potrebné strategické plánovanie počtov. Všetci vedecko-výskumní pracovníci participujú na takýchto alebo obdobných externe oponovaných projektoch – toto je dlhodobé kritérium uplatňované v ÚVSK SAV. Tým sa sleduje dosiahnutie (aproximatívne) 100% projektovej vyťaženia výskumných pracovníkov.

Kľzavý priemer projektov je priebežne 1 aktívny projekt APVV a 3-4 projekty VEGA.

(C) **Budú sa realizovať intenzívne aktivity v smere možností zapájania sa do medzinárodných projektov H2020/FP9 ako spoluriešiteľov.**

V súčasnosti – vzhľadom na veľkosť pracoviska – nedisponujeme dostatočnou kapacitou na to, aby sme sa uchádzali o grant v týchto schémach ako koordinátori. Je však žiaduce usilovať sa o participáciu v role spoluriešiteľov (priebežne sa realizuje).

K tomu sa bude realizovať systematické monitorovanie výziev a potenciálnych partnerstiev na Ústave, v minimálne polročných intervaloch.

Konkrétne aktivity v roku 2017: momentálne plánujeme podanie projektu v rámci schémy DG Justice, v spolupráci v maďarskými partnermi z ELTE univerzita Budapešť. Boli podané 2 prihlášky projektov H2020, 1x ERANET RusPlus, 1x COST – vo všetkých je Ústav partnerom.

Komentár: Naplnenie tohto očakávania vyžaduje vytvorenie pracoviska podpory tvorby a implementácie projektov na úrovni SAV.

- (D) **Vo veci ERC grantov odporúčame zriadiť na úrovni SAV grantovú schému na realizáciu projektov pre uchádzačov, ktorí úspešne prešli do druhého kola posudzovania.**
- (E) V budúcnosti sa na Ústave bude realizovať procedúra **vedecko-tematickej oponentúry nových projektov (v štádiu projektových zámerov)** z hľadiska ich integrácie s tematickým zameraním Ústavu.
- (F) Vedecká a vedecko-aplikačná kooperácia Ústavu sa bude orientovať na:
- medzinárodné spolupráce v dvojstranných a viacstranných dlhodobých partnerstvách (nie nevyhnutne vo formalizovaných projektoch)
 - ad-hoc medzinárodné projektové partnerstvá
 - významné domáce vedecko-výskumné organizácie a authority
 - štátne a verejnoprávne inštitúcie
 - mimovládne organizácie.
- (G) **Medzinárodný vedecký časopis HUMAN AFFAIRS** (*vysoko hodnotený evaluačným panelom*) je nosnou platformou vedeckej aktivity, vytvárajúcou priestor pre kritický, post-disciplinárny rozvoj poznania v oblasti sociálnych a humanitných vied.
- Časopis vyžaduje vysoké personálne a finančné investície a jeho udržateľnosť závisí aj od podpory z centrálnych zdrojov SAV. Pri súčasnom klesajúcom trende podpory je časopis ohrozený.*
- (H) **Vytvorenie medzinárodného poradného výboru (explicitná požiadavka z „Tézy“): odporúčame vytvoriť takýto výbor pre celé III. Oddelenie vied SAV, zrejme samostatne pre vedy o spoločnosti a samostatne pre humanitu.**
- (I) ÚVSK SAV má od roku 1990 funkčný **systém ročného hodnotenia pracovníkov**, ktorý diferencovane zohľadňuje všetky typy výstupov. Tento systém sa tiež priebežne aktualizuje súbežne s vývinom kritérií hodnotenia vedeckých výstupov vo vonkajšom prostredí.

V publikačnej oblasti považujeme za kľúčové dôsledné dodržiavanie existujúceho evaluačného systému jednotlivcov ÚVSK SAV, ktorý priebežne zabezpečuje dobrú kvalitu aj kvantitu vedeckých výstupov. Rozhodujúcim kritériom v tejto procedúre je, aby každý vedecko-výskumný pracovník vytváral tzv. „tvrdé“ publikácie (publikácie v časopisoch WOS, CC, SCOPUS, vedecký peer-review časopis, vedecké monografie a kapitoly v nich, ktoré majú stanovené odlišné relatívne váhy).

Minimálnou požiadavkou je publikovanie 1 článku v časopise WOS alebo SCOPUS, jednej kapitoly vo vedeckej monografii, resp. dvoch článkov v recenzovaných časopisoch.

Publikovanie v **anglickom**, slovenskom a výnimočne aj ďalších jazykoch, realizujeme diferencovane. Časť získaných výsledkov a poznatkov je publikovaná cielene v štátnom jazyku, aby sa zvýšil prienik do odbornej a edukačnej praxe na Slovensku.

Poznámky:

Pracovisko má, i podľa vyjadrenia evaluačného panelu, primeraný podiel medzinárodných vedeckých publikácií.

Stanovenie fixného očakávania publikovania v časopisoch prvého kvartilu je v podmienkach disciplín, v ktorých realizujeme vedecké aktivity, nereálne.

4.2. Stratégia doktorandského štúdia

Poznámka: Táto oblasť bola evaluačným panelom vysoko pozitívne hodnotená.

Táto oblasť sa bude riadiť nasledujúcimi zásadami:

Zameranie doktorandských prác ÚVSK SAV sa bude prioritne orientovať na integrujúcu tému **SPOLOČENSKÉ VÝZVY PRE EDUKÁCIU**. Tým bude v budúcnosti zabezpečená dostatočná **synergia** výskumných, vzdelávacích a aplikačných aktivít Ústavu.

Školiteľov bude navrhovať, tak ako doposiaľ, Vedecká rada ÚVSK, zohľadňujúc všetky potrebné kritériá (publikačná a projektová činnosť).

Ústav ma zavedenú procedúru internej obhajoby projektu dizertačnej práce na konci prvého roka štúdia a internej obhajoby dizertačnej práce niekoľko mesiacov pred jej odovzdaním.

Doktorandi v rámci participácie na riešení ústavných projektov sú permanentne monitorovaní a podieľajú sa na publikačných výstupoch z projektov.

Výsledky doktorandov sú ročne vyhodnocované rovnako ako výsledky vedeckých pracovníkov.

Z hľadiska kritérií pripustenia k obhajobe dizertačnej práce rešpektujeme tie kritériá, ktoré má stanovené fakulta, v kooperácii s ktorou realizujeme doktorandské štúdium, t.j. Pedagogická fakulta Trnavskej univerzity v Trnave.

Internacionalizácia PhD. štúdia je výzvou, na ktorú t.č. generujeme možné scenáre, napr. reakreditácia existujúceho programu v anglickom jazyku. V súčasnosti uplatňujeme požiadavku, že študenti musia absolvovať zahraničnú stáž, využívajúc možnosti rôznych štipendijných schém.

Komentár pre P SAV:

Mohla by aj SAV zriadiť svoju podpornú schému na medzinárodné mobility doktorandov?

4.3. Personálna stratégia

Požiadavka personálnej obnovy, ktorá zaznela zo strany evaluačného panela, sa za ostatných 12 mesiacov výrazne napĺňa. Ústav získal za toto obdobie 2 post-doktorandské miesta na základe štipendia Štefana Schwarza. Personálny rozvoj sme zrealizovali aj v oblasti podporných činností – vytvorenie ½ úväzku pre výkonnú redaktorku časopisu Human Affairs a vytvorenie samostatnej pozície finančnej a personálnej manažérky.

Podmienky/kritériá kariérneho rastu postdoktorandov a získania stálej pozície sa skladajú z: konzistentnej publikačnej činnosti + grantovej skúsenosti.

Personálna expanzia sa musí realizovať primárne získavaním projektovo financovaných pozícií.

Podpora potenciálnym uchádzačom o DrSc. bude mať zmysel iba v prípade, že v SR nastane legislatívne vyrovnanie autority a motivačnej hodnoty DrSc. s titulom prof. (napr. v podobe Research Professor).

4.4. Stratégia vedenia/riadenia/manažovania:

V roku 2017 bola posilnená honorovaná pozícia zástupcu riaditeľa.

V roku 2016 bola vytvorená samostatná pozícia finančnej a personálnej manažérky.

Aj na základe odporúčania evaluačného panela...

Je potrebné v nasledujúcom funkčnom období (od r. 2021), resp. v novej organizačnej forme v.v.i. obsadiť post riaditeľa novým pracovníkom s výraznými líderskými a riadiacimi schopnosťami.

Okrem Centra pedagogického výskumu sa Ústav nečlení na ďalšie organizačné zložky. Vnútorne kooperácie vznikajú, sú riadené a manažované na podklade projektov. Táto štruktúra bude zachovaná aj v nasledujúcom období.

4.5. Stratégia spoločenských aplikácií a dopadov:

V zhode s Mission statement, kde sa deklaruje, že výskumné zameranie Ústavu je definované (aj) ako hľadanie nedostatkov poznania v tých oblastiach, ktoré sú spoločenskými problémami, budú výskumné projekty aj naďalej dizajnované tak, aby v primeranej miere:

- zahŕňali spoluprácu so štátnymi, verejnoprávnymi aj súkromnými inštitúciami, ktoré sú stakeholdrami v danej oblasti (napr. v podobe Poradných rád s účasťou zástupcov týchto inštitúcií, Memorandá o spolupráci, priama participácia na projektoch atď.)
- prinášali poznanie aplikovateľné v danej problémovej oblasti a odovzdávali ho proaktívne relevantným stakeholdrom
- proaktívne odovzdávali získané poznanie verejnosti prostredníctvom médií.

Strategický plán spracovali, na základe dlhodobej a štrukturovanej diskusie v akademickej obci ÚVSK SAV:

Gabriel Bianchi a Barbara Lášticová

V Bratislave dňa 18. septembra 2017